

K J ē k a b s o n a

Pa šķirziem ceļiem

Ģimenes aina 1 cēlienā.

1928. g.

IMANTAS apgāds.

Perjonaš: Wihrs un ņeewa.

Weentahriča preeŝchpilŝehtaš ištaba ar daŝchàm meħbelem.

Wihrs: Tif tagad pahrnahzi, — fur tif ilgi biji?
Man azu nepazelt jau paŝcha ņeewa, ŝtat,
Škrej neŝin fur un kaħdas duħkŝtiš iŝdangat!
Wihrs weens lai mahjâ trun; teiz fur noŝlajtiji
Šcho garo; jauko laizinu? — Waj tikai kaħds
Naw padomâ?

ņeewa: Râ tad tâ?

Wihrs: Nu, tâ!

ņeewa: Kur taš prahtš!

Uŝ greiŝŝirdibas tu ŝihwš jau pazel rofu!

Wihrs ŝkuwiš greiŝŝirdigš — ha — ha — hâ to jofu

Laiŝ buhtu eeŝahlit.

Wihrs: Nè, maldeeš, miħkâ,
Ir man eemeŝli.

ņeewa: Kur, kaħdi? Teiz!

Wihrs: Šew jaiŝŝkir,

Ra neeŝmu tawš kałpš, bet laulatiš wihrs.

ņeewa: Štat, ŝtat

Raħdàm ŝmułàm leetàm nu ŝaħkš weħl kirzinat
Manš miħlaiš wiħrinŝch.

Wihrs: Nè, tu pati karu wed

Un ŝchâi ŝinâ tewi man taħli nepaħriŝpeht.

Šur naw pat runat weħrtš.

Bet teiz, fur ŝlihdi tu?

No kureeneš tad nahz?

ņeewa: Paŝtš tikai ŝmiħdi tu.

Eš to tew neħemtu tif loti kaunâ weħl,

Ja buhtu zilwetš tu ruhpiġaŝ, ar prahtu

Un manî redŝetu ņeewu peelaulatû,

Pret kuru aŝŝinatš tew wiħra peenahkumš.

Wihrs: Peenahkumuš ŝawuš eš aŝŝinoš.

ņeewa: Waj tâ!

Wihrs: Ja.

ņeewa: Šafi, wiħrin, kaš ir tagad mahjâ mumš?

Eš teiŝŝchu, paradu ir beŝ ŝawa ŝkaita, —

Šo ir.

Wihrs: Taš tif loti tawu ġarŝchu maitâ,

Râ talab uŝtrauzeeš?

- S e e w a:** Bes tam wehl wairaf tas,
 Ra apdser prahtu tu, naw mahjâ pawalga,
 Ne naudas, apgehrba, ne ari fîltuma.
- W i h r s:** Tif trafi naw, fa weenig zepeschus buhs ehst:
 Daudj labaf dajchbrihd war ar jupu badu dsehst.
- S e e w a:** Jau nedelâm galdâ es nesinu fo list,
 Ko wahrit, zept. Waj mums buhs nabadjibâ stigt
 Jo deenas dsifat mums un tad, kad truhfums fcauj —
- W i h r s:** Nè, nè, pazeetibas tew itnefahdas naw!
 Par nabadjibu ne tif launeem wahrdeem spreesch;
 Waj masums to, kam bads ir bijis japahrzeesch?
 Tew turpmaf ruhpigaf un stingraf padomat,
 Lai nefahz jafi tu par lauwu godinat.
- S e e w a:** Ja augu deenu wihrs mahjâ truhn un kufo,
 Tad iscet seewa un kautko mahgai luhko.
- W i h r s:** Tam, fo tu apgalwo, kurfch lai tif weegli tiz!
 No mahjas ispalitt, tew eemeslis ir zits:
 Tu to par welti slehp.
- S e e w a:** Tad klausees labaf jel,
 Scho trafo fskandalu tu pats par welti zel.
 Waj tu fo dari, fur dsihwe mums tif fkarba,
 Bet trescho deenu es melleju jau darba.
 Râ tawai seewai tew, man launs ir azis teift,
 Râ migâ puhsti! Tahds tas wihrs!
- W i h r s:** Es luhdsu beigt.
 Tu domâ, pats fa wairs nesinu fo daru?
- S e e w a:** Sawâs darischanâs tewi neaiffkarn,
 Bet to tu eewehro: ari es fo waru
- W i h r s:** Bet fo tad ihsti?
- S e e w a:** Redjes gan.
- W i h r s:** Scho redies es
 Tew isdsihfschu, ja gan, no dumâs zekules.
 Tif man lâ wihram ir wisâs gaitâs brihwe,
 Bet tew, ja seewa tu, jasin seewas dsihwe.
 Ja niki galwâ tew — labi fa to sinu.
 Tew nitus isdsihfschu freetnas pipfas fwinu.
 Schahds lihdselikis, protams, ne tuhdaletotots fkuhs.
 Bet scholaiku seewas grib pahrprast wihrus, muhs.
 Un turpmali tew buhs wairaf mahjâ fehdet.
- S e e w a:** Stat, pawehletajs kahds, lifdams badâ dehdet!
- W i h r s:** Blanditees tew nebuhs, to wihrs tew teiz, ja gan!
- S e e w a:** Ras tu par wihru wairs, fas tu par wihru man!

W i h r s : Ar tahdeem wahrdeem tu man fargees azis leet.
Seiz, waj peeklahjigi seewai nirgat un reht ?
Vee schahdeem apstahleem, teilschu, dullots fur wiss,
Es nohpundeschu tew azupreekschâ durwis.

S e e w a : Ja eedomajees tu, ka mani peeschjis,
Sini, wihrin, seewa tew nepaklausis wis
Til alli wairs, jo laiks ir tagad sozials.

W i h r s : Tâ wista kladsina. Kur taweem wahrdeem jahls ?

S e e w a : Tew azu redset naw, ka waigi man leesit!
Nè pee gultas stafles mani nepeesefi.

W i h r s : Ko darischu kâ wihrs — isdarischu wingri.

S e e w a : Es pretoschos, ja gan!

W i h r s : Ko es lemschu stingri,
So isdarit man nags, tu islaistees jau jahz,
Bet islaista seewa ir wihram launums tahds,
Ra pateizos par to.

S e e w a : Hâ, wari paswilpot.

Ja seewai maises wairs tu, flinkis, nespehj dot
Wehl masaf werdsibu no tewis wina nems,
Bet schahdos apstahkos, par sewi pati lems.

W i h r s : Hâ, pati lems! nè, nè — bet nolems gudralais,
Jo tawos wahrdos ir —

S e e w a : Bet tawos wehjsch un gais,
Jo dsihwei nopeetnai, tu aislausts efi jars.
Ko man war pawehlet tahds pahral neezigs gars,
Râ tu —

W i h r s : Tu weikfi to, fo pawehleschu es.
Jo mana griba, luhf, wehl gribas spehtu nes.
Pret mani gudribâ tu tikai spalwina.
Ko leelu isdomat war seewas galwina ?
Kur tikumiba man — tew ta wijai wahja!
Rauns tas ir ja seewai apnihf wihra mahja.

S e e w a : Ne gudriba tew ir, bet warmahziba, spars ;
Mehds warmahzibai buht ween gluschi neezigs swars.
Ja waras lihdsfekleem tu domâ mani leekt,
Sad efi maldijees ; ar dubleem azis treekt
War eelu staigulei, bet newis seewai wihrs
Un ja pat nebuhtu pee manis wiss til tihrs,
Ra spehjams par paschu newainibu saukt to,
Waj neschehligi schnaugt mani, tâ jau schnaugto,
Tew teefiba ? Nè, nè, scho teesibu tew naw
Un pahrmehribam tu par dauds jau walu lauj.
Pret mani tu zelees un wisâ nifnumâ ;

Es redsu, rihkotees tu jahz jau gluschi tà,
Rà rihkotees tikai war neleetis un tu
No slinka draudi flucht jau pat par warmahku.
Nè, tà tas nedrihkt buht un man, pateesi, fauns,
Ra tu til pahrmehrigs, til tumischs, til jemi-launs.

Wihrs: Kas pati neleete, til ta war gremtees tà,
Rà tu, kad spihntiba aug augtin augumâ,
Bet nezerè, ka man tu faspihntesi fo.
Waj wisi spihntigee par welti netrafo!
Ar tahdeem prahdigais spehj weegli galâ tift.

Seewa: Skat, skat tahds gudrineeks! Kas tew lai runat leedj
Tu tà tà jahgis, tu pats otu kosdams kleeedj.
Kas seewai skaitas wihrs, bet neruhpejas wairs,
Un top uf wakibu un eedserfchannu fairs,
Waj tahds ir pats fo wehrts? Ja darbâ buhtu tu,
Rà zilweks turejees daudjmas ar apsinu,
Sawam peenahkumam pats zeeschaf faistijees,
Nebuhtu pa krogeem tà slinkis flaitijees,
Tad ispaliftu mums schis sibwo wahrdu pluhds,
Kur tagad tewi man ir tikai jaapsuhdj.
Wehl to tew saku, ja schuhposi tu tihschu,
Tad es scho frustu wairs ilgal nenesichu:
No mahjas aiseeschu — dari tad tà sini.

Wihrs: Es luhdsu, mani wairs wahrdeem nekahrdini.
Bet ja tu peedraudi tad, tà tew paschai tihf, —
Ej sweika, wejela, ej, fur tew neapnihf.

Seewa: Nu, protams, eeschu es.

Wihrs: Tad luhdsu, ej!

Seewa: Jo —

Wihrs: Ko!

Seewa: Es gribetu lai tu wairs mani nepulgo,
Ko esmu teikusi, es ispidischu to.

Wihrs: Rimsti salmus kult, jo nebirft tew ne grauda!

Seewa: Sew pascham wairaf naw, tikai pfahpat jauda.
Ar tulscham skanam ween tu tulschu gaisu sit.

Wihrs: Rà tà!

Seewa: Ko puhlees to kas eet, wehl projam bsicht?

Wihrs: Lushchna tahda!

Seewa: Kahri kopsch pudeli tu juh3,
Ji runat neproti, wairs til tà refjis ruh3.

Wihrs: Hrahjees, ir redsams, ka mehle tewim neef.

Seewa: Kur tagad tew weenam jauns laifmets eefahzees,

Ras man tur wairs, bet te wehl jautajeens ir weens
(Un mums to noteiz schis schirtees gadljeens),
Ra schahdu stahwokli, apswerot no gala,
Buhš mantu kopejo abeem jaisdala.

W i h r s: Waj neginams, failu tewi noprezeju:
Ne uswalka tew bij, ne pat prahta spehju.
Es tewi apgehrbu un talab spreedums ihšs,
Ras tur ko dalit wairs, kur tikai mans ir wišs!

S e e w a: Rà tad tà, tu guhsti jewim brihwu waku,
Bet seewai nolaupt gribi winas daku? —

W i h r s: Ja puhra truhziš tew, naw ko dalit ari, —
Rà faila nahkusi, faila aiseet wari.

S e e w a: Tew wišs un man nefas!? —

W i h r s: Ja, ja.

S e e w a: Es šafu nē!

Ja wihrs un seewa grib, lai šaites likwidē,
Tad leetas jaapswer jau pehz likumpanta,
Waj abeem labupraht jaisdala manta!

W i h r s: Ko uspliješs til daudš dalischanas behdam?

S e e w a: Sawu daku prasju tuhli un us pehdam! —

W i h r s: Ko grabi ezescha un wolti wairs ezē,
Teiz, kas usplijās, lai toreij tewi prezē?

S e e w a: Rà redsu, negribi tu leetu godam prašt!

W i h r s: Ras puhra lizis naw, tam naw ko puhra rast.

S e e w a: Seewai seewas teeju!

W i h r s: Apniht tawi auri,
Tew itneko — ar to schi leeta buhš zauri.

S e e w a: Waj tew aij dseršchanas deenā špoki rahdās,
Un man wairs taijnibas nebuhtu nekahdās?
Waj tumšchas domas tew jau ilgi šrdi miht,
Ra seewai daku, šwehrs, tu gribi nolaupt?
Waj nebaida tewi nekahds wairs listensods
Un ari gluschi šwešchs ir tew taws wihra gods?

W i h r s: Us tahdām rupjibam labpraht neatbildu,
Zil spehdams šwairoš šhwu wahrdu lildu
Un, tà ka newehloš peelaišt trošni šlatu,
Par mantu nolehmu: Dot tew trescho daku.

S e e w a: Til trescho daku ween? Ur to man ir par maf, —
Ur to teef išmeetas man manas teesibas.
Par šawām teesibam katreiz zihnā stahju,
Pirms nebuhs puše man — neatstahschu mahju.

W i h r s: Tà tad palift gribi?

S e e w a: Palift, waj nepalift, —

Pee jawàm feesibam es gribu tomehr tift.
Ne patwafas djenos, ne pahraf pehz wafas,
Bet tomehr pehz pufes, ne pehz trejchàs dafas.
Kaut muhsu manta neeks un tifai frahmi te,
No ta, kas nahkàs man, es neatteifchos — nè.
San eespehja man buhs, sew pufi mantas guht.

W i h r s: Negribu par mehru tif ajs, kà esis buht,
Lai noteel jau tà, kà tu efi gribejufi,
Mantas isdalot, tu nemfi kreetnu pufi.

S e e w a: Scho galda lampu man!

W i h r s: Tà, — tad paschu galdu
Es paturu.

S e e w a: Tas tew par daudji.

W i h r s: Bes maldu
Naw mirstigaiss. Bet ja ir isdalits — turflaht —

S e e w a: Redsu, lampas weetâ tu galdu nem labpraht.
Scheem abeem preefschmeteem, protams sint zenu!
Ur tewi schai sinâ eet uf eksamenu
Es, protams, newaru, jo fungu, kas spehlè,
Tas pats sew wehrfi nem, otram ahdu wehlè.
Ja tu, draugs, par maf sew mantas nehmis schteetes,
Wari panemt wifu — fo ar tewi reetes.

W i h r s: Jr labi tas, ka tu samehribu mihlè.
Kur naw fo pahrsphlet, tur lai nepahrsphlè.
Kas prasits bes mehra, drihs pasaudè weetû, —
Mums, zeru, weifsees ar dalischanas leetu,
Kau, scho wezo gultu, es patureschu sew,
Nem tichubmaischeli tu — to nowehlu es tew.

S e e w a: Lai statàs weens, zif jauks tu efi dalitajs!
Schehl, Salamans ka naw pee tewis skolâ ghajs!
Râ kahdam sparteetim tew buhs tif dehlis pliks, —
Uf tichubmaischela man jalds meedfinsch neapniks.

W i h r s: Pareifi, jahnu man zeets speedis gultas dehlis,
Bet guleschanai tew buhs mihlstais tichubmaischels.

S e e w a: Waj negribetu man tu wezo gultu lemt
Un gultas weetâ pats sew tichubmaischeli nemt.
Tu spehtu zehlumâ ar to wehl augstal stahht,
No dehlu speedeeneem sew jahnus pajargat.

Wihrs: Tew wahrdoß grazija, ta eespaidu dara,
Bet sazits — padarits: prinzipß te no swara.

Seewa: Es sewim panehnu, luhl, scho skahrda pannu.

Wihrs: Un es pret to sew, scho masgajamo wannu.

Seewa: Kas isteikt spehs to, zif wißß jauki sadalits;
Es zepßchu gaku, tu balts masgasees lä krihtß.

Wihrs: Nahz tuwak, apluhko logaiskarus teeschi,
Kas peegulst logam sheit abpuseji, zeeschi
Un lai tu neteiz to, ka despots esmu es,
Tad dalisim taisni us pussem aiskares.
Nem to kas augschâ tur to leelo ruhti, sedß,
Man palis tas, fo sheit gar apakßhmalam redß.
Es dalit protu, bet tew paleel pehdjais wahrdoß.

Seewa: Weenam selts, bet otram top laipni peeschkirts skahrdoß
Kad tä prot dalitees, tad war pee peknas kluht,
Pats bagats tapt wispirms, ij otram atkaut guht.
Tu dalitajs, ka firdß war waj aiß preeka mirt,
Krofodika asrai, te teeschâm nenobirt!
Nu, lai jau, — skapi scho es sewim paturu.

Wihrs: Ja tu nem skapi, tad es skapja saturu.

Seewa: Tu dalot peemehro lapsas politiku:
Schi pati siwis ehd — dod willam seena piku.
Waj nodßert fumodi, wehl nepeetifa tew?!
Par to tu atkautß ka skapi nemu sew.

Wihrs: Bes lahdas wehrtibas ir tad tawß argumentß
Un krahju saskanu mehds maitat raibais dsens.
Te isdalam mehß to, fo azim redset war,
Ne to, fo ehnaß ween un senatminas skar.

Seewa: Skapja tu man nedod, ne?!

Wihrs: Tulschâß debatës
Schahdu leetu labad fo aiskraujamees mehß?
Ihsat nokahrtosees leeta tawâ labâ:
Nem skapi tu, dod man to, fo skapi glabâ.

Seewa: Peekahwusees esmu, lai weenmehr krahpta tift
Un tawu patwaku wisaklä mullâ stigt,
Es azis peewehru un schlitu, lai jau buht:
Peekahpschos, lai masak firdß pahrestibu juht.
Ujmirßt gribeju to, kas ir azu preeßschâ
Bet schoreiß Jaredß man, kas skapi buhs eesßchâ? —

Wihrs: Sihki krahmi titai, naw teeschâm skatit wehrtß!

Seewa: Man paschai tomehr Jaredß.

- Wihrs:** Labi, labi,
 Skapja šaturu tad pahrzilasi abi.
 Utsihfi, ka wihram šhe isnahf tihrais neeks
 Pret to kas seewai teef un škatit — puhlinšch leeks,
 Jo plifa grascha naw wehrts!
- Seewa:** Ur sawu azi
 Gribu pahrbaudit.
- Wihrs:** Tu atkal tikai trazi
 No jila gaisa zel. Ra wihri kildas nihst
 Un grib tik taisnibu, tew tas buhs jaatsihst,
 Tikai šihwehrtibas ween škapis slehpj.
- Seewa:** Domà,
 Rà pašcham tewim tihf, bet štahj darba lomà,
 Nem pehz fahrtas wisu, kas šakrauts plauktoš.
- Wihrs:** Buhs
 Tik tahdi šhtumi, kas išsmihdinàs muhs.
- Seewa:** Wisneezigakais rihks war daschfahrt buht tik wehrts,
 Ra milju preešchmets tam teef welti pretim šwertš;
 Ja tà ar škapi šcho un plauktu šaturu,
 Tad plauktsaturu ļauj lai jew eš paturu.
- Wihrs:** Ja škapju eefšchas tu teescham eemantofi,
 Tad mana seewa šauks sewi dumju jofi!
 He — he —
- Seewa:** Neslahpju eš tawu runu twaika —
 Man tufschàs walodàs klaufitees naw laika.
- Wihrs:** Škat, kas tu atkal par jokotaju šeklu, —
 Apškati šcho pahri šalahpitu kreflu.
- Seewa:** Šalahpitee krefli! Tee manu rofu darbs.
- Wihrs:** Waj tawai azij naw wisai pretigs un škarbs
 Šchis wirsmehhtelis, luhf, drupdams weenàs škrandàs?
- Seewa:** No šwara wairaf ir waj plaschi tas plandàs
 Un kad eš apškatoš, tur škrandu wehl naw.
- Wihrs:** Nu,
 Ko wari teift tu man par šchahdu uswalku?
 Waj naw wisgaram jau kodem kapats!
- Seewa:** Winam
 Trihs zaurumi — tas wis. . .
- Wihrs:** Kas par šinam!
 Ra duzis zaurumu uf to eš deru.
- Seewa:** To
 Peezus gadus walkat wehl war kà nesin fo,
 Ji tad tas nesadils; uf drahnam pats jau tu
 Weenmehr efi greefis jo stingru wehribu
 Un šchi angļu drehbe naw tik wisai lehta.

Wihrs: Nost ar anglu drehbi, jo ta šasmuleta,
 Ra goda wihram fauns ar to uš eelas eet.
 Tahdu šefšchi, ikweens beidsot šahku wehl smeet!
Seewa: Tahds goda wihrs fà tu, gan laifam zitus smees,
 Šahdu labu drehbi, pats walfàs smeedamees.
 Ja drehbneeks uswaku wehl tikai špletès,
 Ne seemà aukstums kneebš, ne rudenì buhs wehšš,
 Pat wasarai tas der.
Wihrs: Smags wasarai tahds tekis! —
 Bet šafi tagad man, waj patihk šchis dekis?
Seewa: Loti peewilzigs?
Wihrs: Kas tahdu lai wehl pehta!
 Weenfahrschi, šchis kankars sweeschams buhtu sehtà.
Seewa: Ja sehtà gribi sweest, labak dodi man to!
Wihrs: Brihnums gan waj tu wehl maf ar škapi manto!
Seewa: Te redsams gan, kursch ir mums mantas waldditajs
 Un eewilzejs tahds pat, fà wahrdu škaldditajs!
Wihrs: Lai neapbehdinat širdi tew ttf gremto,
 Luhdsu, buhs palags! Nu, fo gaidi wehl, nem to!
Seewa: Ja palagu soli, tad isflahj jel to!
Wihrs: To jau daru. Škat, fà šaulè winšch selto!
Seewa: Kas pašham wairs neder to weegli peesolit:
 Šchi lupata weza, lai labak mešloš friht.
Wihrs: Wehl tschetrus, peezus, nu, it brangus gadinus
 Uš winu gulddinat war mihloš radinus.
 Waj pateiftees tu wairs ne wahrda neatrod,
 Ra mantas dalot wihrs tew prahwo daku dod!
Seewa: Tad pamehgini plehst un eeskatees tik luhk,
 Dahwinatais palags fà šiltas afnas juhk.
Wihrs: Kur naw tur naw neka. Kas šchis tahds par šaini?
Seewa: Dod, dod man to!
Wihrs: Ko til peššchi balši maini?
Seewa: Waj šširdi, dodi, dod man to!
Wihrs: Ko štabulè!
 Nem družin rahmaki: Ušškatifim.
Seewa: Nè, nè,
 Šainis mans!
Wihrs: Rà, škapja šaturš tawš, he— he— hè—!
Seewa: Eš šaku — atdod!
Wihrs: Wari šwilpt.
Seewa: Nofchehloš!
Wihrs: Ko fleeds, šauj paštatit!
Seewa: Kam šaini tu ploš?
Wihrs: Uzim redsot, apšlehpts te fas tahds —
Seewa: Štahj, jel štahj!

W i h r s: Ko, tu jahz man usbrukt! tew afras waigus flahj.
 Te, laikam wehstules no peeluhdsejeem, ko — !
S e e w a: Nem wifu, neatstahj no mantam man neko,
 Bet sainti pameti!
W i h r s: Nè, nè.
S e e w a: Tu efi launs.
W i h r s: Es, laikam, launs par to, la reebjas man kawš launs;
 Slepem šaraksteš — bet pagaid —
S e e w a: Ai, šaplebsch winsch — !
W i h r s: Ko, muhsu nomiruschà behrna spilwentinsch?
S e e w a: Ja, breešmigais tu, tehws.
W i h r s: Es nelaimigais tehws,
 Ai, peedod, peedodi tu tam, kas bijis glehws
 Un akli neschehligš pret tewi spehjis buht,...
 Es juhtoš noteesats, širdš diwfahrt smagi juht,
 Ji kopuš nelaimi, ej tewi, sewi lihds,
 No behdàm ismozits, un behdu šaplošits.
 Rà tagad wifu man lai wehl par labu greeft!
S e e w a: Ko tur war islabot, fur atleef tikai žest,
 Kur aishwehruschàs reis walà weràs rehtas,
 Kas ir fà dšihwiba, fà dšihwiba šwehtas.
W i h r r: Rà tad lai bijušcho atkal par labu wehrst?
S e e w a: Lai muhsu mihlula to maso kapu šehrst,
 Rad šahpes dwehselè fà rudens astras trihz,
 Es tewi aizinu, mans draugs, nahz tu man lihds.

(Breešchfars)